

**Sprawozdanie z działalności
Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Morawicy
za 2022 rok**

Spis treści

1. Zagadnienia wstępne.....	3
2. Zasady udzielania pomocy.....	6
3. Kadra Ośrodka Pomocy Społecznej w Morawicy.....	6
4. Informacja finansowa z wykorzystania budżetu w roku 2022.....	7
5. Działalność Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morawicy w zakresie realizacji zadań z pomocy społecznej.....	9
6. Zespół interdyscyplinarny.....	18
7. Asystenci rodziny.....	20
8. Świadczenia rodzinne.....	22
9. Fundusz alimentacyjny.....	26
10. Świadczenia wychowawcze.....	27
11. Świadczenia pozaustawowe z pomocy społecznej.....	28
12. Dodatkowa działalność podejmowana przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w 2022 r.....	29
13. Potrzeby Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morawicy.....	35

Podstawa prawna: art. 110 ust 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.)

1. ZAGADNIENIA WSTĘPNE

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w roku 2022 realizował zadania na podstawie przepisów, w szczególności:

- 1) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.),
- 2) ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 615 z późn. zm.);
- 3) ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1205 z późn. zm.);
- 4) ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2021 z późn. zm.)
- 5) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.);
- 6) ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2561 z późn. zm.);
- 7) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 późn. zm.);
- 8) ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1557 z późn. zm.);
- 9) ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1744 z późn. zm.);
- 10) ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1329 z późn. zm.);
- 11) ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1327 z późn. zm.);
- 12) ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1009 z późn. zm.);
- 13) ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2123 z późn. zm.);
- 14) ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 165 z późn. zm.);
- 15) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 172 z późn. zm.);
- 16) ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 504 z późn. zm);
- 17) ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 100 z późn. zm.);
- 18) ustawy z 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1297 z późn. zm.);
- 19) ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1385 z późn. zm.);
- 20) ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 403 z późn. zm.).

ZADANIA WŁASNE:

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o **charakterze obowiązkowym należy m.in.:**

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie nie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- 13) dożywianie dzieci;
- 14) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 15) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- 16) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;
- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 20) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Do zadań własnych gminy o charakterze fakultatywnym należy :

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;

- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- 4) opracowanie i realizacja projektów socjalnych;
- 5) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 6) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

ZADANIA ZLECONE:

Zgodnie przepisami ustawy o pomocy społecznej do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy :

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiolową lub ekologiczną;
- 3) prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 7) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Zgodnie z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających;
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

- 6) sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3, w terminie:
 - a) do dnia 31 stycznia danego roku – za okres od 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku;
 - b) do dnia 31 lipca danego roku – za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;

2. ZASADY UDZIELANIA POMOCY

O udzielenie pomocy finansowej mogą starać się osoby, które spełniają warunki określone w ustawie o pomocy społecznej tj.:

- są w trudnej sytuacji życiowej;
- są w trudnej sytuacji finansowej (przy czym oba warunki muszą być spełnione jednocześnie).

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej, na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku, przysługuje osobom i rodzinom z powodu:

- 1) ubóstwa;
- 2) sieroctwa;
- 3) bezdomności;
- 4) bezrobocia;
- 5) niepełnosprawności;
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- 7) przemocy w rodzinie;
- 8) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- 9) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- 10) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych;
- 11) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą;
- 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 13) alkoholizmu lub narkomanii;
- 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługiwało w 2022 r. :

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty **776 zł**,
- rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty **600 zł**,

przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej z przyczyn wymienionych w art. 7 ust. 1-15 ustawy o pomocy społecznej.

3. KADRA OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W MORAWICY

Utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników jest zadaniem obowiązkowym gminy wynikającym z art. 17 ust 18 ustawy o pomocy społecznej. W roku sprawozdawczym Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy, zatrudniał ogółem **104** osoby.

Do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia pracowników socjalnych. Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy jw. OPS zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku 1 pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Tab. 1. Liczba stanowisk w MGOPS w 2022 roku

Działy w Ośrodku Pomocy Społecznej	liczba stanowisk
Kierownik	1
Dział pomocy społecznej – pracownicy socjalni	7
Dział świadczeń rodzinnych, wychowawczych i fundusz alimentacyjny	5
Dział księgowo - kadrowy	2
Asystenci rodziny	2
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne oraz asystenci i opiekunowie osób niepełnosprawnych	79
Świetlice środowiskowe	3
Obsługa informatyczna	2
Poradnictwo dla osób dotkniętych przemocą i problemem alkoholowym	3
Ogółem	104

Źródło: opracowanie własne

W Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Morawicy w 2022 r. ogółem zatrudnionych było **104** pracowników w tym: na **umowę o pracę** zatrudniono **28** osób, natomiast na **umowę zlecenie** **76** osób.

4. INFORMACJA FINANSOWA Z WYKORZYSTANIA BUDŻETU W ROKU 2022

Tab. 2. Budżet Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2022 roku

Dział	Rozdział	Rodzaj zadania	Plan	Wydatki
851		OCHRONA ZDROWIA		
	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	449 817,84	224 994,59
	85195	Pozostała działalność (ubezpieczenie społeczne)	1 390,00	1 390,00
852		POMOC SPOŁECZNA		
	85202	Domy Pomocy Społecznej	713 000,00	680 248,55
	85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	4 900,00	3 216,00

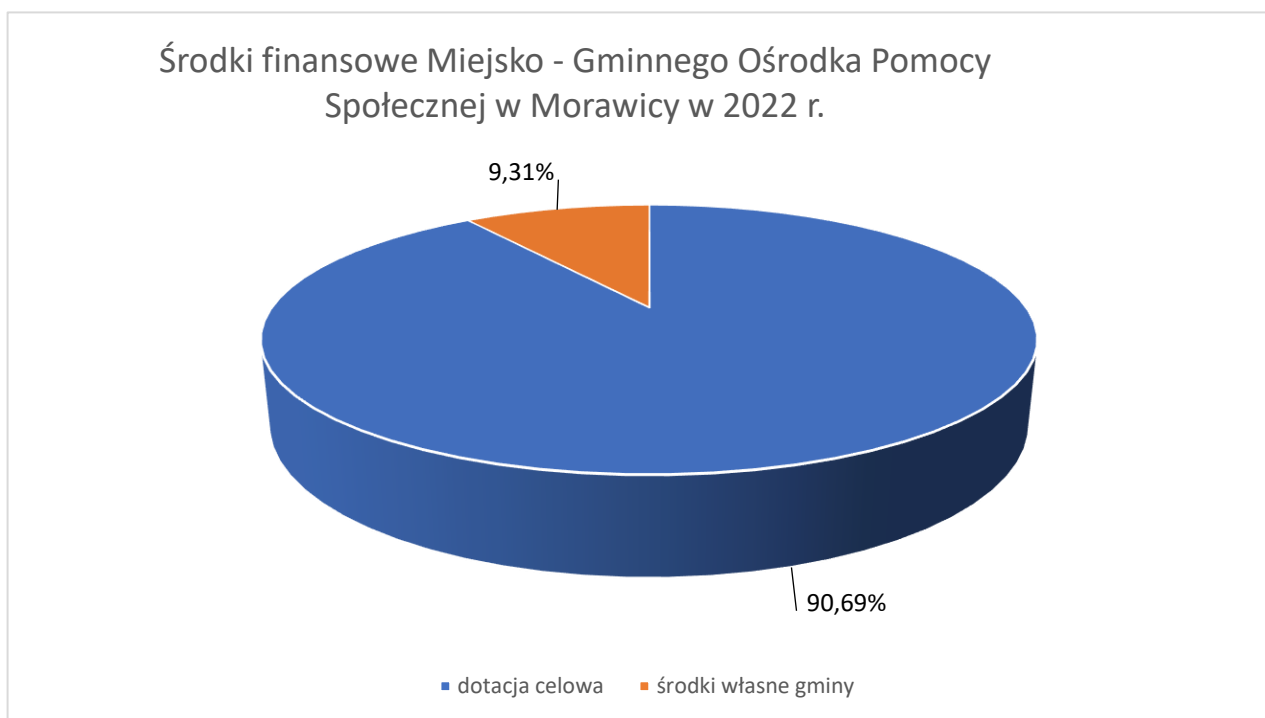
Dział	Rozdział	Rodzaj zadania	Plan	Wydatki
	85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacone za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej i dofinansowanie zadań własnych	40 372,00	37 316,18
	85214	Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	107 660,65	86 958,78
	85215	Dodatki mieszkaniowe	10 000,00	6 676,90
	85216	Zasiłki stałe	453 466,00	446 648,25
	85219	Ośrodki Pomocy Społecznej	1 422 979,20	1 346 602,92
	85228	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	994 542,49	841 713,74
	85230	Pomoc w zakresie dożywiania	145 367,80	145 367,80
	85295	Pozostała działalność	2 990 338,11	2 244 437,14
855		RODZINA		
	85501	Świadczenia wychowawcze	9 262 546,00	9 142 646,89
	85502	Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	7 836 545,00	7 836 545,00
	85503	Karta Dużej Rodziny	90 681,00	84 959,18
	85504	Wspieranie rodziny	120 575,00	113 771,07
	85508	Rodziny zastępcze	230 000,00	192 724,99
	85513	Składki na ubez. zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłaceniu zasiłków dla opiekunów	76 406,00	71 229,04

Źródło: opracowanie własne

Wykonany plan finansowy Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morawicy wg. stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosił **33 849 232,52 zł** z czego:

- 1) dotacja celowa wynosiła **30 699 413,57 zł**
- 2) środki własne gminy wynosiły **3 149 818,95 zł**

Wykres nr.1.

Źródło: opracowanie własne

Z powyższego wykresu wynika, że środki własne gminy to 9,31% natomiast dotacja celowa to 90,69% budżetu Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morawicy.

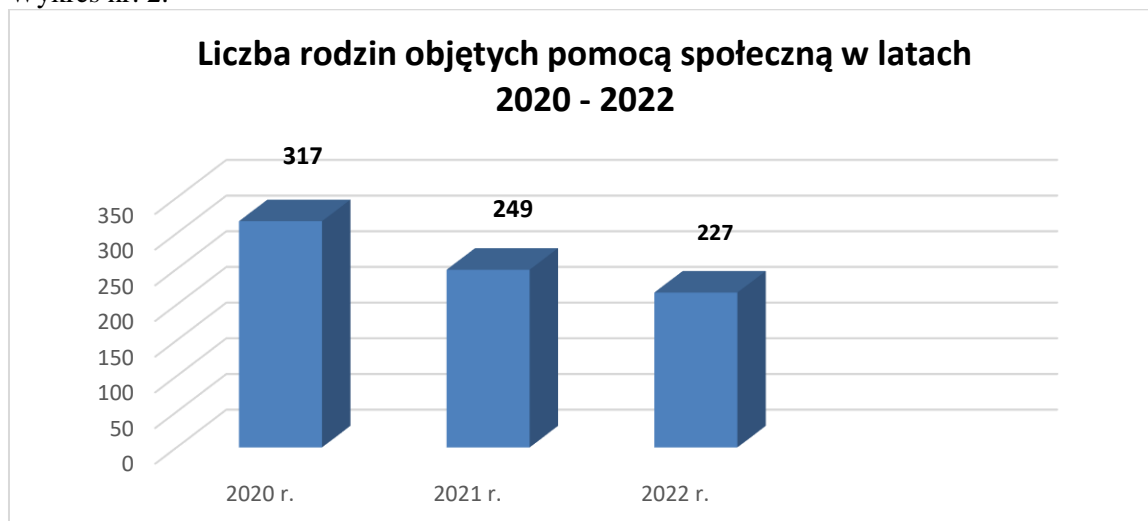
5. DZIAŁALNOŚĆ MIEJSKO-GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W MORAWICY W ZAKRESIE REALIZACJI ZADAŃ Z POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy jest jednostką organizacyjną realizującą zadania pomocy społecznej mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna podejmuje działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. W roku 2022 na terenie Miasta i Gminy Morawica zameldowanych było 16 861 osób (*stan na 31.12.2022r*).

W tym samym roku pomocą społeczną objętych zostało **227** rodzin. W rodzinach tych było 445 osób.

Wykres nr. 2.

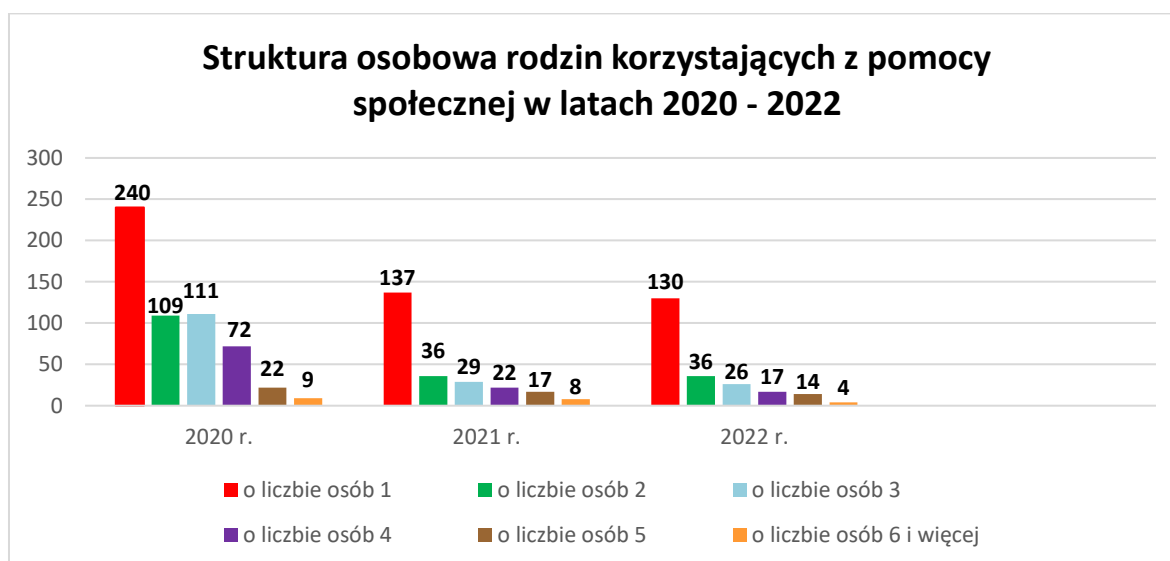

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS za 2020 - 2022

Z powyższego wykresu wynika, że w latach 2020 – 2022 liczba rodzin objętych pomocą społeczną systematycznie zmniejsza się.

Pomocą społeczną w 2020 r. objętych było 317 rodzin co stanowiło 1,92 % ogółu ludności zameldowanej w gminie Morawica, w 2021 r. z pomocy korzystało 249 rodzin co stanowiło 1,5 % ogółu ludności na terenie gminy, natomiast w 2022 r. pomoc otrzymało 227 rodzin co stanowiło 1,35 % ogółu ludności zameldowanej na terenie Miasta i Gminy Morawica.

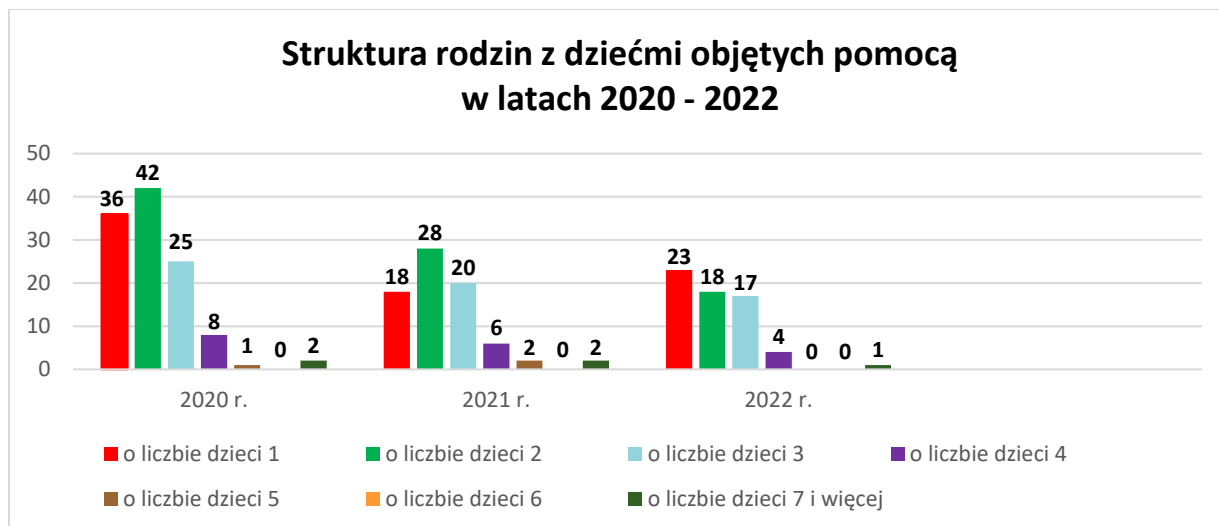
Wykres nr. 3.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS za 2020 - 2022

Dane zawarte na wyżej przedstawionym wykresie wskazują, że największą grupą świadczeniobiorców w latach 2020 – 2022 są osoby samotnie gospodarujące, natomiast najmniejszą grupą są rodziny o liczbie sześć i więcej osób.

Wykres nr. 4.

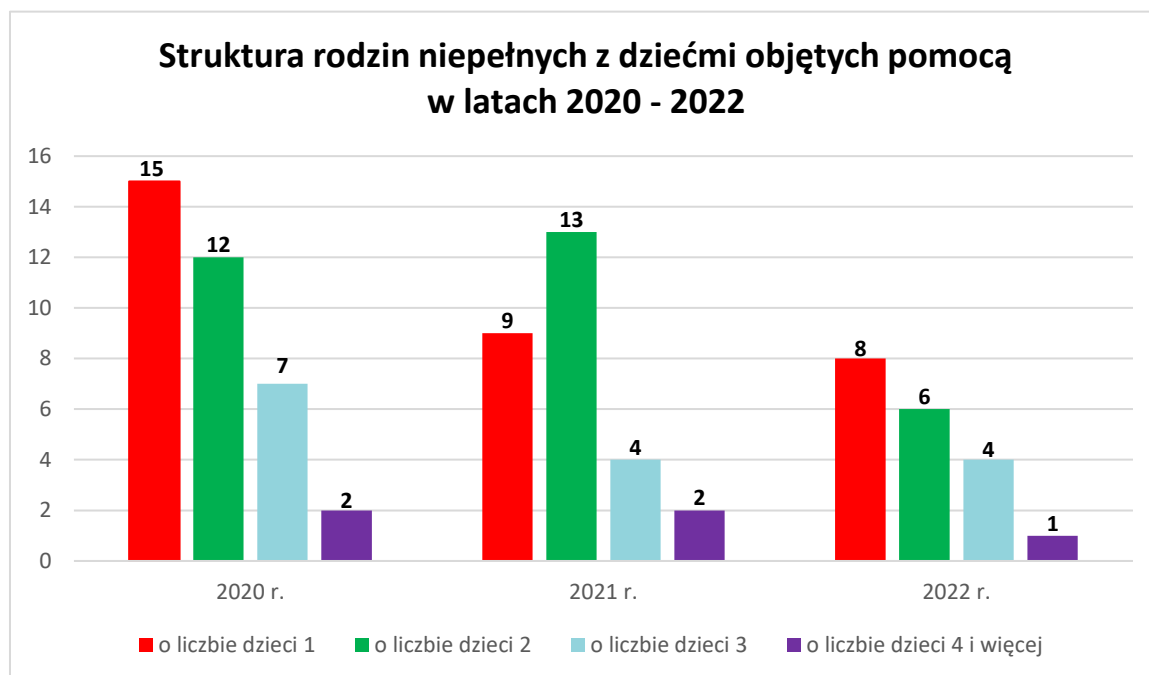

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS za 2020 - 2022

Powyższa analiza wskazuje, że :

- 2020 r. największą grupą świadczeniobiorców objętych pomocą są rodziny z dwójką dzieci oraz rodziny z jednym dzieckiem;
- 2021 r. największą grupą świadczeniobiorców objętych pomocą są rodziny z dwójką dzieci oraz rodziny które wychowują troje i jedno dziecko;
- 2022 r. największą grupą świadczeniobiorców objętych pomocą są rodziny z jednym dzieckiem oraz rodziny które posiadają dwoje i troje dzieci.;

Wykres nr. 5.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS za 2020 - 2022

Przedstawiony wykres wskazuje, że :

- 2020 r. największą grupą świadczeniobiorców objętych pomocą są rodziny niepełne z jednym dzieckiem oraz rodziny z dwojgiem dzieci;
- 2021 r. największą grupą świadczeniobiorców objętych pomocą są rodziny niepełne z dwojgiem dzieci oraz rodziny które wychowują jedno dziecko;
- 2022 r. największą grupą świadczeniobiorców objętych pomocą są rodziny niepełne z jednym dzieckiem oraz rodziny które posiadają dwoje i troje dzieci.

Tab. 3. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2020 - 2022

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin 2020 r.	Liczba osób w rodzinach 2020 r.	Liczba rodzin 2021 r.	Liczba osób w rodzinach 2021 r.	Liczba rodzin 2022 r.	Liczba osób w rodzinach 2022 r.
Ubóstwo	155	368	116	267	155	350
Bezdomność	7	7	4	4	5	5
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym:	9	31	4	15	2	4
➤ wielodzietność	3	15	1	7	0	0
Bezrobocie	42	102	34	81	26	56
Niepełnosprawność	123	243	114	212	111	181
Długotrwała lub ciężka choroba	101	200	90	159	79	151

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, w tym:	15	63	13	49	9	26
➤ rodzina niepełna	2	5	5	16	5	13
➤ rodzina wielodzietna	7	38	5	29	0	0
Przemoc w rodzinie	6	15	12	29	3	11
Alkoholizm	37	67	41	71	29	38
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	3	5	5	2	2
Zdarzenie losowe	4	11	1	3	2	9
Sytuacja kryzysowa	35	94	6	13	29	68

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS za 2020 - 2022

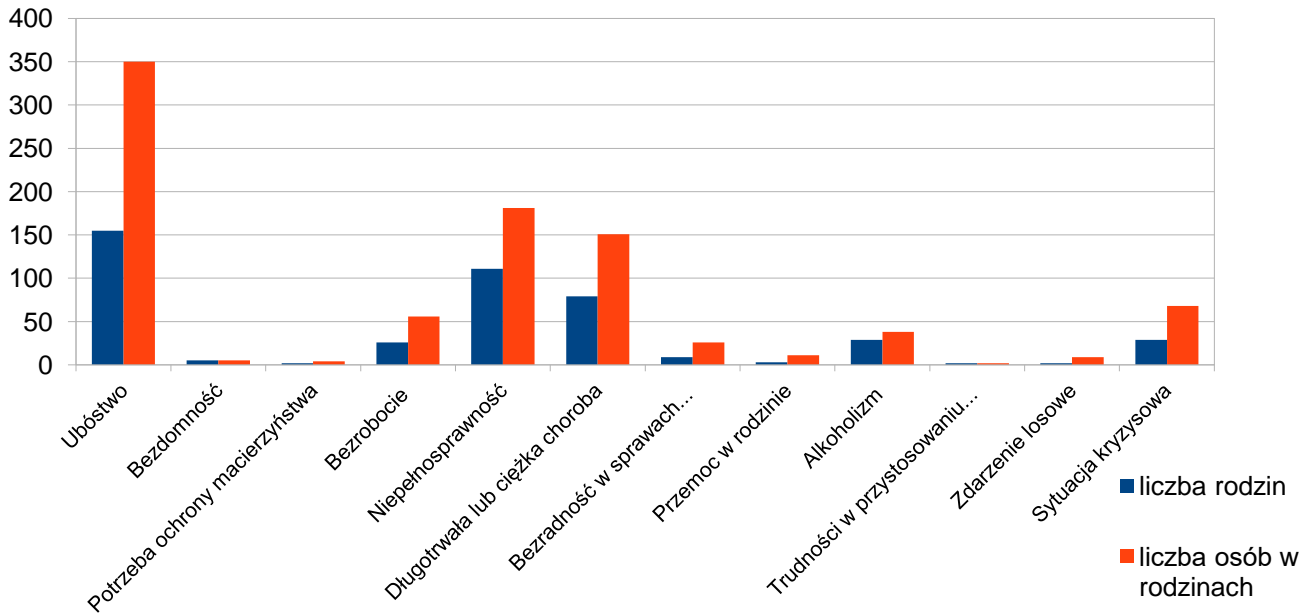
Z powyższej tabeli wynika, że największą grupą świadczeniobiorców stanowią rodziny objęte wsparciem z powodu:

- 1) ubóstwa (tj. posiadają dochody poniżej kryterium zgodnie z ustawą o pomocy społecznej):
 - w 2020 r. 155 rodzin (48,90% ogółu rodzin korzystających z pomocy);
 - w 2021 r. 116 rodzin (46,59% ogółu rodzin korzystających z pomocy);
 - w 2022 r. 155 rodzin (68,28% ogółu rodzin korzystających z pomocy);
- 2) rodziny z osobą niepełnosprawną:
 - w 2020 r. 123 rodziny (38,80% ogółu rodzin korzystających z pomocy);
 - w 2021 r. 114 rodzin (45,78% ogółu rodzin korzystających z pomocy);
 - w 2022 r. 111 rodzin (48,89% ogółu rodzin korzystających z pomocy);
- 3) rodziny gdzie występuje długotrwała choroba:
 - w 2020 r. 101 rodzin (31,86% ogółu rodzin korzystających z pomocy);
 - w 2021 r. 90 rodzin (36,14% ogółu rodzin korzystających z pomocy);
 - w 2022 r. 79 rodzin (34,80% ogółu rodzin korzystających z pomocy);
- 4) Znaczną część stanowią rodziny gdzie występuje alkoholizm:
 - w 2020 r. 37 rodzin (11,67% ogółu rodzin korzystających z pomocy) oraz rodziny w których wystąpiła sytuacja kryzysowa 35 rodzin (11,00 % ogółu rodzin).;
 - w 2021 r. 41 rodzin (16,47% ogółu rodzin korzystających z pomocy) oraz przemoc w rodzinie 12 rodzin (4,82% ogółu rodzin korzystających z pomocy) ;
 - w 2022 r. 29 rodzin (12,78% ogółu rodzin korzystających z pomocy) oraz rodziny w których wystąpiła sytuacja kryzysowa 29 rodzin (12,78% ogółu rodzin).;
- 5) Nieliczne są rodziny, którym przyznano pomoc z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego oraz zdarzenia losowego:
 - w 2020 r. 3 rodziny z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (0,95% ogółu rodzin korzystających z pomocy) oraz zdarzenia losowego 4 rodziny (1,26% ogółu rodzin korzystających z pomocy);
 - w 2021 r. 5 rodzin z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (2% ogółu rodzin korzystających z pomocy) oraz zdarzenia losowego 1 rodzina (0,40% ogółu rodzin korzystających z pomocy);

- w 2022 r. 2 rodziny z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (0,88% ogółu rodzin) oraz zdarzenia losowego – 2 rodziny (0,88% ogółu rodzin korzystających z pomocy).

Wykres nr. 6.

Główne problemy rodzin zamieszkujących na terenie Miasta i Gminy Morawica w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne

Do głównych problemów rodzin zamieszkujących na terenie Miasta i Gminy Morawica, korzystających z pomocy tutejszego ośrodka należą:

- niskie dochody w rodzinach, które nie wystarczają by pokryć wydatki na bieżące funkcjonowanie,
- niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba – członkowie rodzin nie są w stanie sprostać obowiązkom związanym ze sprawowaniem opieki, pielęgnacją, rehabilitacją, zapewnieniem leków i odpowiedniego sprzętu medycznego lub rehabilitacyjnego,
- alkoholizm oraz przemoc w rodzinach.

Tab. 4. Udzielone świadczenia z zadań zleconych gminom realizowane przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w latach 2020 - 2022

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w 2020 r.	Liczba świadczeń zrealizowanych w 2020 r.	Kwota wydatkowana na usługi w 2020 r.	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w 2021 r.	Liczba świadczeń zrealizowanych w 2021 r.	Kwota wydatkowana na usługi w 2021 r.	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w 2022 r.	Liczba świadczeń zrealizowanych w 2022 r.	Kwota wydatkowana na usługi w 2022 r.
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	24	3358	121 711	21	3141	107 503	17	2111	70 755
Razem:	X	X	121 711	X	X	107 503	X	X	70 755

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS za 2020 - 2022

Z tabeli nr. 4 wynika, że na terenie Miasta i Gminy Morawica w analizowanym przedziale czasowym spada zainteresowanie specjalistycznymi usługami opiekuńczymi świadczonymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Podyktowane prawdopodobnie jest to tym, że od trzech lat MGOPS realizuje nieodpłatnie Program Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej, który cieszy się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców naszej gminy.

Tab. 5. Udzielone świadczenia z zadań własnych gminy realizowane przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w latach 2020 - 2022

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia w 2020 r.	Liczba świadczeń zrealizowanych 2020 r.	Kwota świadczeń wydatkowanych w 2020 r.	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia w 2021 r.	Liczba świadczeń zrealizowanych w 2021 r.	Kwota świadczeń wydatkowanych w 2021 r.	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia w 2022r.	Liczba świadczeń zrealizowanych w 2022 r.	Kwota świadczeń wydatkowanych w 2022 r.
Zasiłki stałe	66	681	392 781	62	704	391 820	68	717	446 648
Zasiłki okresowe	85 liczba rodzin	242	96 844 własne 3 432 dotacja 93 412	57 liczba rodzin	198	70 566 własne 2 677 dotacja 67 889	51 liczba rodzin	149	51 687 własne 2 559 dotacja 49 128

Tab. 5 cd.

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia w 2020 r.	Liczba świadczeń zrealizowanych w 2020 r.	Kwota świadczeń wydatkowanych w 2020 r.	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia w 2021 r.	Liczba świadczeń zrealizowanych w 2021 r.	Kwota świadczeń wydatkowanych w 2021 r.	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia w 2022 r.	Liczba świadczeń zrealizowanych w 2022 r.	Kwota świadczeń wydatkowanych w 2022 r.
Posiłek dla dzieci w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”	89	4 394	28 586	41	3 390	26 302	41	4 420	38 170
Zasiłek celowy na zakup żywności w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”	343 (132 liczba rodzin)	502	141 049	206 (83 liczba rodzin)	387	110 440	149 (70 liczba rodzin)	312	106 950
Zasiłki celowe i pomoc rzeczowa w tym:	294	-	170 660	210	-	142 340	183	-	128 252
➤ zasiłek celowy specjalny	40	50	22 645	39	50	17 290	32	38	16 782
Składka na ubezpieczenie zdrowotne (zasiłki stałe, CIS)	59	595	32 630	55	586	32 453	57	615	37 317
Schronienie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sprawienie pogrzebu	1	1	2 407	0	0	0	0	0	0
Zasiłek celowy na pokrycie wydatków związanych ze zdarzeniem losowym	4	5	8 600	1	1	200	2	2	5 400
Podstawowa usługa opiekuńcza	64	21 255	373 083	55	19 975	334 913	45	20804	412 432
Odpłatność za pobyt w Domu Pomocy Społecznej	31	311	733 380	31	295	727 307	24	261	654 449
Razem:	X	X	2 002 665	X	X	1 853 631	X	X	1 898 087

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS za 2020 -2022

Z tabeli nr. 5 wynika, że najczęstszą formą pomocy, którą przyznano mieszkańcom Miasta i Gminy Morawica w latach 2020 – 2022 jest :

- 1) zasiłek celowy na zakup żywności w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”
 - w 2020 r. z programu korzystało 343 osoby (132 rodziny), co stanowi 2,08% ogółu mieszkańców Miasta i Gminy Morawica;
 - w 2021 r. z programu korzystało 206 osób (83 rodziny), co stanowi 1,24 % ogółu mieszkańców Miasta i Gminy Morawica;
 - w 2022 r. z programu korzystało 149 osób (70 rodziny), co stanowi 0,88% ogółu mieszkańców Miasta i Gminy Morawica;

- 2) zasiłki celowe i pomoc rzeczowa:
 - w 2020 r. z programu z korzystało 294 osoby, co stanowi 1,78% ogółu mieszkańców Miasta i Gminy Morawica;
 - w 2021 r. z programu z korzystało 210 osoby, co stanowi 1,26 % ogółu mieszkańców Miasta i Gminy Morawica;
 - w 2022 r. z programu z korzystało 183 osoby , co stanowi 1,09% ogółu mieszkańców Miasta i Gminy Morawica;

- 3) posiłek dla dzieci w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”:
 - w 2020 r. - 89 dzieci korzystało z posiłku (co stanowi 0,54% ogółu mieszkańców w 2020 r.);
 - w 2021 r. - 41 dzieci korzystało z posiłku (co stanowi 0,25% ogółu mieszkańców w 2021 r.);
 - w 2022 r. - 41 dzieci korzystało z posiłku (co stanowi 0,24% ogółu mieszkańców w 2022 r.).

Na przestrzeni ostatnich trzech lat można zauważyć, iż zasiłek celowy na pokrycie wydatków związanych ze zdarzeniem losowym jest sporadyczną formą pomocy, która jest udzielana mieszkańcom Gminy Morawica.

Ponadto w ramach zadań własnych Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy zrealizował następujące działania:

- wydał dla **23** osób, decyzje stwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, finansowanych ze środków publicznych;
- sfinansował z Gminnego Programu Przeciwdziałania Alkoholizmowi schronienie dla osób bezdomnych na kwotę **66 249,04 zł**;
- udzielił pomocy wyłącznie w formie pracy socjalnej dla **286** rodzin;
- przygotował spotkanie wigilijne dla 70 osób samotnych i starszych na łączną kwotę **3 308,26 zł**;
- przygotował paczki mikołajkowe dla **5** niepełnosprawnych dzieci, które mają nauczanie indywidualne w domu na łączną kwotę **1396,32 zł**;
- przyznał i wypłacił dodatki mieszkaniowe dla **8** rodzin, na łączną kwotę **6 676,90 zł**;

Tab. 6. Wszystkie formy udzielonych świadczeń w latach 2020-2022 przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w stosunku do liczby mieszkańców w poszczególnych miejscowościach

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców 2020 r.	Procentowa liczba osób korzystających z pomocy MGOPS w 2020 r.	Liczba mieszkańców w 2021 r.	Procentowa liczba osób korzystających z pomocy MGOPS w 2021 r.	Liczba mieszkańców w 2022 r.	Procentowa liczba osób korzystających z pomocy MGOPS w 2022 r.
1	Bieleckie Młyny	257	0,40 %	265	0,00 %	295	0,00 %
2	Bilcza	3999	2,73%	4060	1,97 %	4156	1,76 %
3	Brudzów	561	11,94%	566	9,01 %	573	7,50%
4	Brzeziny	2510	6,06%	2533	2,25%	2579	1,59%
5	Chałupki	356	8,43%	350	5,43%	352	2,27%
6	Chmielowice	330	4,24%	337	2,08%	342	1,75%
7	Dębska Wola	627	7,02%	612	5,72%	598	5,85%
8	Drochów Dolny	207	3,38%	210	0,95%	218	0,92%
9	Drochów Górny	193	4,15%	190	0,00%	183	2,73%
10	Dyminy	502	3,59%	531	2,26%	563	2,66%
11	Kawczyn	147	6,80%	147	3,40%	143	6,29%
12	Kuby Młyny	175	4,57%	182	0,55%	184	3,26%
13	Lisów	438	15,07%	442	6,56%	438	5,94%
14	Łabędziów	329	4,26%	334	1,80%	337	1,78%
15	Morawica	1720	6,57%	1695	3,60%	1691	3,31%
16	Nida	547	9,50%	549	5,10%	551	2,72%
17	Obice	661	8,02%	658	3,95%	658	3,95%
18	Piasieczna Górka	610	4,10%	636	1,89%	656	1,37%
19	Podwole	72	0,00%	72	0,00%	68	7,35%
20	Radomice	591	8,29%	600	6,33%	606	4,95%
21	Wola Morawicka	1032	4,36%	1028	3,50%	1028	3,21%
22	Zaborze	254	17,32%	254	3,94%	257	2,72%
23	Zbrza	408	5,39%	394	2,03%	385	4,42%
Ogółem		16 526	5,75%	16 645	3,14%	16 861	2,81%

Źródło: opracowanie własne

Analiza zawarta w powyższej tabeli wskazuje, że w ostatnich trzech latach systematycznie zmniejsza się liczba mieszkańców korzystających ze wsparcia w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Morawicy.

6. ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie Miasta i Gminy Morawica funkcjonuje powołany w 2011 roku przez Burmistrza Miasta i Gminy Morawica Zespół Interdyscyplinarny do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy, którego obsługą zajmuje się Miejsko -Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy.

Uchwałą Nr XXXI/263/20 Rady Miejskiej w Morawicy z dnia 29 grudnia 2020 roku przyjęto Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Morawica na lata 2021- 2024.

Celem Programu jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie poprzez zapewnienie profesjonalnej pomocy i ochrony jej ofiarom oraz skuteczne oddziaływanie na sprawców, oraz zmniejszenie rozmiaru przemocy poprzez realizację celów szczegółowych zawartych w Programie, tj.: zwiększenie skuteczności pomocy oraz ochrona osób dotkniętych przemocą w rodzinie, skuteczne oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie, zwiększenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń płynących z przemocy w rodzinie, podnoszenie kompetencji pracowników służb, instytucji oraz organizacji zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.

Realizacja Programu niesie za sobą stworzenie systemu wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, wskazanie możliwości uzyskania profesjonalnej pomocy dla osób uwikłanych w przemoc, dostarczenie wiedzy społeczeństwu o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z tym problemem, motywowanie społeczności lokalnej do podejmowania działań zmierzających do powstrzymania przemocy, do podejmowania działań na rzecz ofiar przemocy.

Adresatami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie są:

- mieszkańcy Morawicy, w tym osoby zagrożone przemocą w rodzinie;
- sprawcy przemocy w rodzinie;
- ofiary przemocy w rodzinie;
- świadkowie przemocy w rodzinie;
- osoby/ instytucje zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Realizatorami Gminnego Programu są:

- Burmistrz Miasta i Gminy Morawica;
- Rada Miejska i Urząd Miasta i Gminy;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Punkt Konsultacyjno-Informacyjny;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- placówki oświatowe;
- Policja;
- organizacje pozarządowe;
- placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego;
- placówki służby zdrowia;
- Straż Miejska.

W 2022 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło **69 Niebieskich Kart**, z czego **65** założonych przez funkcjonariuszy Policji, **3** przez pracowników MGOPS i **1** przez pracownika służby zdrowia. W związku z powyższymi sprawami odbyły się **92** spotkania grup roboczych.

Tab. 7. Zestawienie realizacji procedury niebieskiej karty w latach 2020-2022

Rok/rodzaj podjętych działań	2020	2021	2022
Liczba Niebieskich Kart - łącznie, w tym:	76	63	69
- sporządzonych przez funkcjonariuszy Policji	71	55	65
- sporządzonych przez pracowników MGOPS	5	7	3
- sporządzonych przez pracownika służby zdrowia	-	1	1
- sporządzonych przez pracownika oświaty	-	-	-
Liczba rodzin, w których sporządzono NK - łącznie, w tym:	62	53	52
- liczba osób w rodzinach	181	142	187
- liczba kobiet	67	48	69
- liczba mężczyzn	78	58	75
- liczba dzieci	36	36	43
Liczba rodzin, w których wystąpiły poszczególne formy przemocy:			
- przemoc fizyczna	61	47	27
- przemoc psychiczna	24	25	43
- przemoc ekonomiczna	-	1	15
- przemoc seksualna	-	5	5
Liczba wydanych przez funkcjonariuszy Policji zakazów zbliżania się i nakazów opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu - zgodnie z art. 15aa ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2023 poz 171 z późn. zm.)	-	3	8
Liczba sporządzonych przez Grupę Roboczą wniosków do GKRPA o leczenie odwykowe sprawcy przemocy	8	7	5
Liczba sporządzonych przez ZI wniosków do prokuratury o wszczęcie i przeprowadzenie dochodzenia	4	2	-
Lista sporządzonych do Sądu Rodzinnego wniosków o wgląd w sytuację małoletnich dzieci	4	4	1

Źródło: opracowanie własne

Powyższa tabela wskazuje, że problem przemocy w analizowanym przedziale czasowym utrzymuje się na podobnym poziomie. Zauważalna jest zmiana form przemocy oprócz fizycznej i psychicznej coraz częściej zgłaszana jest ekonomiczna i seksualna.

7. ASYSTENCI RODZINY

Zgodnie z założeniami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2012 roku w ramach „Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Morawicy zatrudnionych jest dwóch asystentów rodziny.

W 2022 roku pracą asystentów objętych było **24** rodzin (**83** osoby w rodzinach) z terenu Miasta i Gminy Morawica. Rola asystenta polega na aktywnym wspieraniu rodziny. Jego zadaniem jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych dysfunkcjami, przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Asystent zapobiega powstawaniu w rodzinie problemów związanych z jej prawidłowym funkcjonowaniem, kształtowaniem prawidłowych postaw rodzicielskich i społecznie pożądanego modelu rodziny.

Celem pracy asystenta rodziny jest:

- osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci,
- motywowanie do trzeźwego stylu życia,
- doradzanie w sprawach prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego i dysponowania budżetem domowym,
- motywowanie dzieci z rodzin patologicznych do kontynuacji nauki,
- współpraca z Poradniami Specjalistycznymi, szkołami, pedagogami szkolnymi oraz Sądem Rodzinnym.

Tab. 8. Zestawienie realizacji działań asystentów rodziny w latach 2020-2022

Rodzaj działań	2020	2021	2022
Środki pozyskane z „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”	3400 zł	2000 zł	6000 zł
Ilość szkoleń i konferencji pozwalających na poszerzenie wiedzy i podniesienie kwalifikacji, w których asystent rodziny brał udział	szkolenia on-line: 2 szkolenia stacjonarne: 0 konferencje: 0	szkolenia on-line: 3 szkolenia stacjonarne: 2 konferencje: 1	szkolenia on-line: 1 szkolenia stacjonarne: 1 konferencje: 4
Ilość rodzin, z którymi współpracował asystent rodziny z wyszczególnieniem ilości osób dorosłych oraz dzieci w tych rodzinach	29 rodzin w tym: 44 osoby dorosłe, 61 dzieci	27 rodzin w tym: 40 osób dorosłych, 58 dzieci	24 rodziny w tym: 35 osób dorosłych, 48 dzieci
Ilość dzieci z rodzin, z którymi współpracował asystent rodziny, które trafiły do pieczy zastępczej z uwzględnieniem liczby dzieci, które powróciły do rodziny naturalnej	zabezpieczono: 5 dzieci powróciło: 0 dzieci	zabezpieczono: 4 dzieci powróciło: 3 dzieci	zabezpieczono: 2 dzieci powróciło: 0 dzieci
Ilość rodzin zakwalifikowanych do Programu Operacyjnego „Pomoc żywnościowa”	13 rodzin	8 rodzin	8 rodzin
Ilość dzieci rodzin asystenckich uczestniczących w zajęciach w ramach Programu Świetlic Środowiskowych	0 dzieci	2 dzieci	4 dzieci
Działania interwencyjne, w których brał udział asystent rodziny z uwagi na sytuację kryzysową, w szczególności okres ogłoszonego stanu pandemii oraz konfliktu zbrojnego na terenie Ukrainy	Pozostawanie w stanie gotowości oraz praca terenowa w przypadkach szczególnych w rodzinach asystenckich, wsparcie pracowników socjalnych w działaniach związanych z dyspozycją oraz rozwożeniem żywności do rodzin z terenu Miasta i Gminy Morawica we współpracy z Wojskiem Obrony Terytorialnej		Wsparcie w organizacji niezbędnych artykułów dla uchodźców wojennych z Ukrainy znajdujących się na terenie Miasta i Gminy Morawica; Objęcie wsparciem asystenta rodziny dla 3 opiekunów tymczasowych, dla 4 małoletnich dzieci uchodźców z Ukrainy

Główne dysfunkcje oraz problemy rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	Problemy opiekuńcze – wychowawcze (w szczególności brak wyuczonych pozytywnych wzorców wychowawczych), alkoholizm, bezrobocie, zła sytuacja ekonomiczna, przemoc domowa wobec rodziny, używanie niedozwolonych środków psychoaktywnych, obniżony stopień funkcjonowania z uwagi na chorobę psychiczną i/lub obniżony poziom intelektualny jednego lub obojga opiekunów.
--	---

8. ŚWIADCZENIA RODZINNE

W oparciu o ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w ramach zadań zleconych realizuje świadczenia rodzinne, do których zalicza się:

- 1) zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych,
- 2) jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka – tzw. "becikowe",
- 3) świadczenia rodzicielskie oraz świadczenia opiekuńcze:
- 4) zasiłek pielęgnacyjny,
- 5) zasiłek dla opiekuna,
- 6) specjalny zasiłek opiekuńczy,
- 7) świadczenie pielęgnacyjne.

W 2022 roku do działu Świadczeń Rodzinnych wpłynęło łącznie 931 wniosków i wydanych zostało 1323 decyzje.

Tab. 9. Wydatki na świadczenia rodzinne w ramach zadań zleconych w Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Morawicy w 2022 roku

Forma pomocy	Roczna liczba świadczeń	Roczna liczba świadczeń 1 za 1	Kwota świadczeń (w zł)	Kwota świadczeń 1 za 1
Zasiłek rodzinny	7504	998	882 223	71 131,26
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu:	3817	1252	480 354	39 947,19
➤ urodzenia się dziecka	33	12	33000	428,16
➤ opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	262	33	101814	9107,17
➤ samotnego wychowywania dziecka	256	25	52901	4596,84
➤ kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	665	105	71430	7497,78
➤ rozpoczęcia roku szkolnego	444	742	44400	3790,85
➤ podjęcie przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	1125	164	78769	5169,40
➤ wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1032	171	98 040	9356,99
Zasiłek pielęgnacyjny		5525		1 192 516

Świadczenie pielęgnacyjne	1684	3 526 280
➤ Składka na ubezpieczenie społeczne od w/w świadczenia	1214	677 453
➤ Składka zdrowotna	365	68 941
Specjalny zasiłek opiekuńczy (SZO)	54	33100
➤ Składka na ubezpieczenie społeczne od SZO	47	7 949
➤ Składka zdrowotna	36	2 009
Zasiłek dla opiekuna	35	21 700
➤ Składka na ubezpieczenie społeczne od ZDO	34	5 801
➤ Składka zdrowotna	5	279
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	94	94 000
Świadczenie rodzicielskie	389	344 189
Razem:	X	X

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS za 2022 rok

Specjalny zasiłek opiekuńczy jest przyznawany dla osoby, na której zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli:

- 1) nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub
- 2) rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej

– w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (...) albo orzeczeniem o niepełnosprawności, łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 764,00 zł i wynosi 620,00 zł miesięcznie. Realizację świadczenia przedstawia poniższa tabela.

Tab. 10. Realizacja specjalnego zasiłku opiekuńczego przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w latach 2020 - 2022

Rodzaj świadczenia	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w 2020 r.	Kwota świadczeń wypłaconych w 2020 r.	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w 2021 r.	Kwota świadczeń wypłaconych w 2021 r.	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w 2022 r.	Kwota świadczeń wypłaconych w 2022 r.
Specjalny zasiłek opiekuńczy	30	147 739,00 zł	22	104 424,00 zł	8	33 100,00 zł
Razem:	X	147 739,00 zł	X	104 424,00 zł	X	33 100,00 zł

Źródło: opracowanie własne

Analizując powyższą tabelę zauważa się znaczący spadek osób korzystających ze specjalnego zasiłku opiekuńczego z uwagi na fakt, że w ostatnich trzech latach systematycznie wzrasta liczba osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, które ustawowo jest waloryzowane.

Zasiłek dla opiekuna jest realizacją wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 5 grudnia 2013 r., który zakwestionował część nowelizacji Ustawy o świadczeniach rodzinnych. Zasiłek dla opiekuna jest skierowany wyłącznie do osób, które na skutek ww. nowelizacji utraciły 1 lipca 2013 r. prawo do świadczenia pielęgnacyjnego i nie spełniły kryterium dochodowego do otrzymania specjalnego zasiłku opiekuńczego, pozostając bez wsparcia państwa. Zasiłek dla opiekuna z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, ZDO przysługuje w wysokości 620,00 zł miesięcznie i nie jest świadczeniem uzależnionym od dochodu. Realizację świadczenia przedstawia tabela nr 11.

Tab. 11. Realizacja zasiłku dla opiekuna przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w latach 2020 -2022

Rodzaj świadczenia	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w 2020 r.	Kwota świadczeń	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w 2021 r.	Kwota świadczeń	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w 2022 r.	Kwota świadczeń
Zasiłek dla opiekuna	6	45 260,00 zł	6	45 260,00 zł	4	21 700,00 zł
Razem:	X	45 260,00 zł	X	45 260,00 zł	X	21 700,00 zł

Źródło: opracowanie własne

Tabela nr. 11 wskazuje, że w analizowanym przedziale czasowym coraz mniej osób korzysta z zasiłku dla opiekuna, podyktowane jest to faktem, że w analizowanym przedziale czasowym systematycznie wzrasta liczna osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, które co roku jest waloryzowane.

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, przysługuje:

- 1) matce albo ojcu,
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka,
- 3) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną, w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 4) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne w 2022 r. wynosiło **2 119 zł** miesięcznie, od 1 stycznia 2023 r. wynosi **2 458 zł** miesięcznie.

Przyznanie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego nie jest uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego.

Osobom, o których mowa w pkt 4, innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki, świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, w przypadku gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich, są małoletni lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 2) nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletni lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 3) nie ma osób, o których mowa w pkt 2 i 3, lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała:

- 1) nie później niż do ukończenia 18. roku życia lub
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25. roku życia.

Realizację świadczenia przedstawia tabela nr 12.

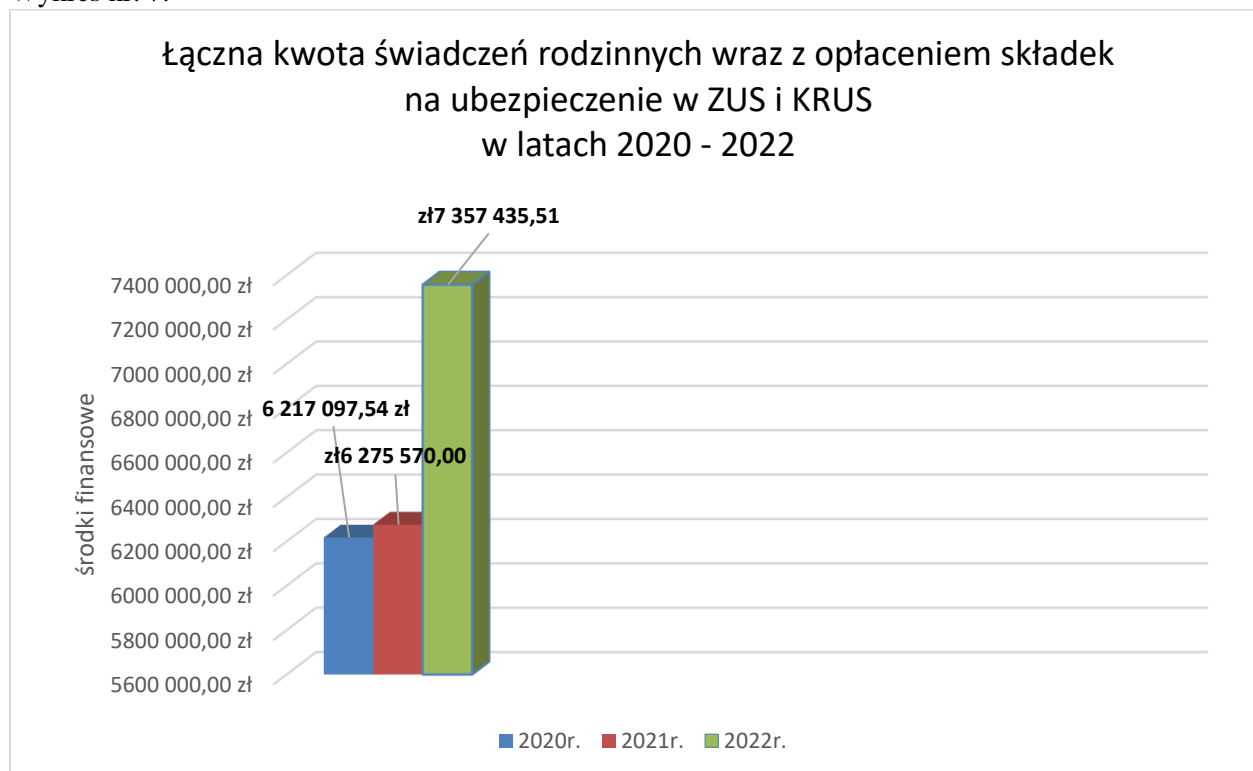
Tab. 12. Realizacja świadczenia pielęgnacyjnego przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w latach 2020 - 2022

Rodzaj świadczenia	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w 2020 r.	Kwota świadczeń wypłaconych w 2021 r.	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w 2021 r.	Kwota świadczeń wypłaconych w 2021 r.	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w 2022 r.	Kwota świadczeń wypłaconych w 2022 r.
Świadczenie pielęgnacyjne	85	1 706 023 zł	125	2 383 884,00 zł	153	3 526 280,00 zł
Razem:	X	1 706 023 zł	X	2 383 884,00 zł	X	3 526 280,00 zł

Źródło: opracowanie własne

Analiza zawarta w powyższej tabeli wskazuje, że w ostatnich trzech latach systematycznie wzrasta liczba mieszkańców pobierających świadczenie pielęgnacyjne w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Morawicy.

Wykres nr. 7.

Wykres nr. 7 wskazuje, że w 2022 r. znacząco wzrosła kwota wypłaconych świadczeń rodzinnych wraz z opłaceniem składki na ubezpieczenie społeczne w ZUS i KRUS, podyktowane jest to wzrostem kwoty zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego oraz zwiększeniem liczby osób pobierających świadczenia i uprawnionych do ubezpieczenia.

9. FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

Zgodnie z ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów świadczenia z **funduszu alimentacyjnego**, mogą otrzymywać osoby na podstawie tytułu wykonawczego, jeżeli egzekucja jest bezskuteczna, do ukończenia 18 roku życia albo w przypadku, gdy osoba uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, lub w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo.

Prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty **900,00 zł**.

Tab. 13. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacone przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w latach 2020 - 2022

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia w 2020 r.	Kwota świadczeń wypłaconych w 2020 r.	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia w 2021 r.	Kwota świadczeń wypłaconych w 2021 r.	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia w 2022 r.	Kwota świadczeń wypłaconych w 2022 r.
Fundusz alimentacyjny	35	296 053,00 zł	33	276 524,76 zł	40	253 440,32 zł
Razem:	X	296 053,00 zł	X	276 524,76 zł	X	253 440,32 zł

Źródło: opracowanie własne

Stan należności na dzień 31.12.2022 r. wyniósł 3 407 587,00 zł natomiast wyegzekwowano kwotę 128 915,27 zł od dłużników alimentacyjnych, których było **54**.

10. ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZE

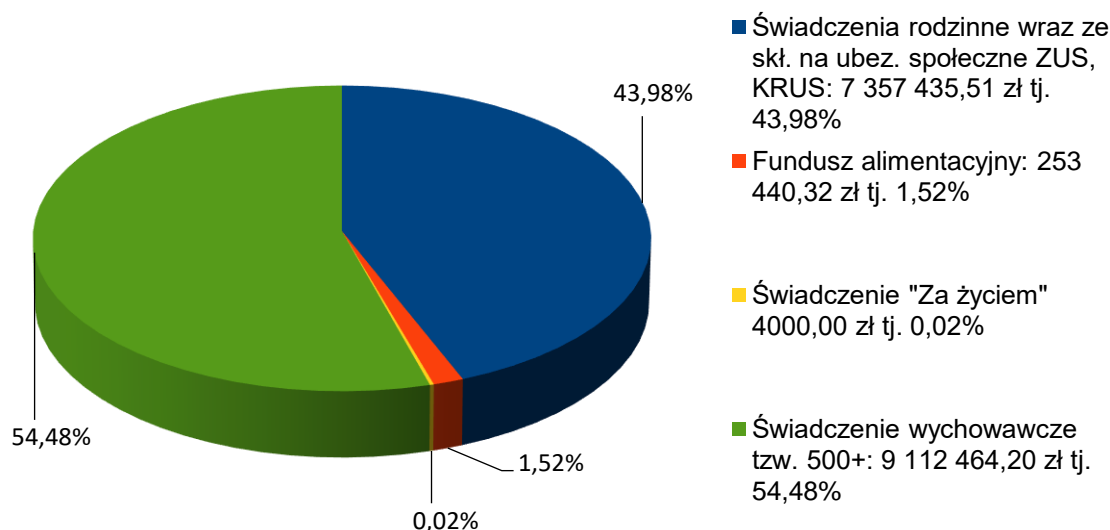
Z dniem 1 kwietnia 2016 r. weszła w życie ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, której celem jest częściowe pokrywanie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka. Świadczenie przysługuje w wysokości 500 zł na dziecko do ukończenia 18 r.ż. Od lipca 2019 r. świadczenie bez kryterium dochodowego przysługuje na każde dziecko.

W 2022 r. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy wypłacił **18 291** świadczeń, co stanowiło kwotę **9 112 464,20 zł**. Świadczenie jest w całości finansowane z budżetu państwa.

Od 1 czerwca 2022 r. świadczenie wychowawcze jest realizowane nadal przez tut. ośrodek w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego natomiast pozostałe przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Wykres nr. 8.

Świadczenia wypłacone dla rodzin w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne

Z powyższego wykresu wynika, że rodzinom zamieszkującym na terenie Miasta i Gminy Morawica w 2022 r. wypłacono świadczenia na kwotę **16 727 340,03 zł**.

Największą kwotą, którą wypłacono są świadczenia wychowawcze, stanowią 54,48% wszystkich świadczeń.

Drugą grupą są świadczenia rodzinne wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne, stanowią 43,98% wypłaconych świadczeń.

Następnym świadczeniem jest fundusz alimentacyjny, który wynosi 1,52% wszystkich świadczeń.

Najmniej zostało wypłaconych świadczeń „Za życiem” tj. 0,02 % w stosunku do wszystkich wypłaconych świadczeń.

11. ŚWIADCZENIA POZAUSTAWOWE Z POMOCY SPOŁECZNEJ

Zgodnie z ustawą z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego "Posiłek w szkole i w domu" (Dz.U. z 2005r. Nr 267, poz. 2259) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 (M.P. z 2018r, poz. 1007), realizowane były działania dotyczące w szczególności zapewnienia pomocy w zakresie żywienia:

- a) dzieciom do 7 roku życia;
- b) uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej;
- c) osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym.

W ramach realizacji Programu „Posiłek w szkole i w domu” osoby uprawnione otrzymują: gorący posiłek lub świadczenie pieniężne na zakup posiłku. Zgodnie z założeniami Programu świadczenie pieniężne jest przyznawane w przypadku braku możliwości zapewnienia gorącego posiłku (np. z powodu trudności w dotarciu do jadłodajni) lub gdy przyznanie pomocy w formie posiłku byłoby nieuzasadnione z uwagi na sytuację zdrowotną osoby uprawnionej (np. choroba wymagająca stosowania specjalistycznej diety).

W roku 2022 pomocą w formie posiłku w szkole z programu „Posiłek w szkole i w domu” łącznie zostało objętych **41** dzieci na kwotę **38 170,00 zł**, natomiast w formie zasiłku celowego na zakup żywności objętych zostało **149** osób (70 rodzin) na kwotę **106 950,00 zł**. Dla **1** osoby udzielono pomocy w formie rzeczowej na kwotę **200,00 zł**.

Całość programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2022 roku stanowiła kwotę **145 320,00 zł** z czego udział środków własnych wyniósł **36 570,00 zł** a dotacji **108 750,00 zł**.

12. DODATKOWA DZIAŁALNOŚĆ PODEJMOWANA PRZEZ MIEJSKO - GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W MORAWICY W 2022 ROKU

1) Żywność unijna - Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 - Podprogram 2021 współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym

W 2020 roku Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy przystąpił do Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 – Podprogram 2021, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, który zakończył się w październiku 2022 r.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej pomoc w postaci paczki żywnościowej może być przekazywana do osób spełniających kryteria kwalifikowalności do statusu osoby najbardziej potrzebującej, tj. osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, spełniających kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, uzyskujące dochód nie przekraczający 220% kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej:

- **1707,20 zł** dla osoby samotnie gospodarującej
- **1320,00 zł** dla osoby w rodzinie

na podstawie skierowania wystawionego przez właściwy terytorialnie Ośrodek Pomocy Społecznej, lub w przypadku osoby bezdomnej – oświadczenia podpisanego w organizacji.

Celem Programu było dotarcie z pomocą żywnościową do grup osób najbardziej potrzebujących z terenu Miasta i Gminy Morawica.

W przypadku naszej gminy umowa została podpisana pomiędzy Miejsko – Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Morawicy a Caritas Diecezji Kieleckiej. W sprawie realizacji Programu podpisano także porozumienie określające warunki współpracy pomiędzy Parafią w Brzezinach i MGOPS w Morawicy. W ramach Programu Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy wydał **146 skierowań** i objął wsparciem żywnościowym 340 osób, natomiast do Parafii w Brzezinach wydano **40 skierowań** i objęto pomocą 80 osób. W ramach Podprogramu 2021 w siedzibie tutejszego Ośrodka oraz w świetlicy w Brzezinach odbyły się prowadzone przez trenerów Caritas Diecezji Kieleckiej warsztaty z zakresu: edukacji ekonomicznej oraz dietetyki. Każda z osób zakwalifikowanych do Programu otrzymała paczki żywnościowe, a w nich 10 produktów. Rodziny i osoby, które otrzymały skierowania były na bieżąco informowane przez pracowników socjalnych z Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morawicy o kolejnych terminach wydawania żywności. W Parafii w Brzezinach dystrybucję żywności prowadził Parafialny Zespół Caritas, który na czele z Panią Anetą Łyżwą czuwającą nad realizacją działań Zespołu wydał ponad 5 ton żywności.

2) PROJEKT p.n. „Usługi opiekuńcze dla osób niesamodzielnich z terenu Miasta i Gminy Morawica”

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020 od 01 stycznia 2020 r. do 31 marca 2022 r. realizował projekt pt. ”Usługi opiekuńcze dla osób niesamodzielnich z terenu Miasta i Gminy Morawica”. W ramach realizacji projektu przeszkolono pięć osób, które zatrudniono na stanowisku opiekun osób starszych. Do 31 marca 2022 roku wsparciem w formie podstawowej usługi opiekuńczej objęto łącznie 32 osoby (24K, 8M).

Rezultatem projektu było wydłużenie okresu samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie osób niesamodzielnich, zapobieganie odizolowaniu od rodziny i społeczności lokalnej oraz wzrost jakości ich życia.

Od 1 kwietnia 2022 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy zapewnia mieszkańcom wsparcie w formie podstawowych usług opiekuńczych, podobnie jak w ramach projektu. Świadczenie podstawowych usług opiekuńczych jest kontynuowane, a wykwalifikowana kadra oddelegowana do jej świadczenia.

Całkowita wartość projektu wynosiła: 661 287,33 zł, w tym dofinansowanie wynosiło 610 737,33 zł, wkład własny wynosił: 50 550,00 zł.

3) Program p.n. „Płyniemy po sprawność”

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy realizuje program pn. „Płyniemy po sprawność”, który został przyjęty uchwałą Nr XVI/184/16 Rady Gminy Morawica w dniu 14 kwietnia 2016 r., zmieniony uchwałą nr XXXVI/410/17 Rady Gminy Morawica z dnia 28 grudnia 2017 r.

W 2021 roku uchwałą Nr XXXV/330/21 Rady Miejskiej w Morawicy z dnia 19 maja 2021 r. w sprawie Programu „Płyniemy po sprawność” zmieniono limity wejść dla osób uprawnionych do korzystania z basenu w ramach Programu.

W ramach Programu wstęp do krytej pływalni i bezpłatne korzystanie z urządzeń przysługuje:

- 1) dzieciom i młodzieży do 16 roku życia posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności wraz z jednym opiekunem – bez limitu wejść;
- 2) osobom od 16 do 24 roku życia, posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym wraz z jednym opiekunem – bez limitu wejść;
- 3) osobom od 16 do 24 roku życia, posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym wraz z jednym opiekunem – cztery wejścia w miesiącu.

W celu uregulowania zasad współpracy pomiędzy Miejsko - Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Morawicy, a „Koral” Sport i Rekreacja Sp. z o.o. zostało podpisane porozumienie. Program jest skierowany do dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do 24 roku życia zamieszkujących na terenie Miasta i Gminy Morawica. Koszt programu w 2022 roku wyniósł 10.484,20 zł.

4) Program „Korpus Wsparcia Seniorów”

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy realizował Program „Korpus Wsparcia Seniorów” na 2022 rok. Program realizowany był w terminie od dnia 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. Program był elementem polityki społecznej państwa w zakresie wsparcia działań na rzecz seniorów niesamodzielnymi ze względu na wiek oraz stan zdrowia. Był także odpowiedzią na potrzeby seniorów w zakresie ochrony przed zakażeniem COVID-19, w związku z utrzymującym się stanem epidemii na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Celem programu było zapewnienie wsparcia na rzecz seniorów w wieku 65 lat i więcej przez świadczenie usług wynikających z rozeznaczonych potrzeb na terenie gminy, wpisujących się we wskazane w programie obszary oraz poprawa poczucia bezpieczeństwa i możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”.

W/w program został przyjęty uchwałą nr XLVI/449/22 Rady Miejskiej w Morawicy z dnia 30 marca 2022 r. jako program osłonowy na podstawie art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, tj. podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych, do których w czasie obowiązywania epidemii zaliczyć należy działania na rzecz ochrony seniorów przed zakażeniem COVID-19.

Realizacja programu „Korpus Wsparcia Seniorów” obejmowała swoim zakresem dwa moduły:

- **Moduł I**, w którego realizację zaangażowanych było 7 pracowników socjalnych MGOPS w Morawicy, świadczących codzienną pomoc potrzebującym wsparcia 47 seniorom – środki wykorzystane 12 185,78 zł.
- **Moduł II**, który miał na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania 15 osób starszych przez zwiększenie dostępu do „opieki na odległość” poprzez zakup tzw. opasek bezpieczeństwa z systemem obsługi – środki wykorzystane 11 700,04 zł.

Usługa wsparcia polegała w szczególności na dostarczeniu zakupów obejmujących artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze, środki higieny osobistej oraz leki do domu seniora, umawianie wizyt lekarskich, dowiezieniu do lekarza, załatwianiu spraw urzędowych itp. Usługa realizacji pomocy była nieodpłatna. Objętych usługą wsparcia w ramach w/w programu było 47 seniorów. Program finansowany był w całości z budżetu państwa w ramach Funduszu Przeciwdziałania COVID-19.

5) Projekt „Wypożyczalnia sprzętu pielęgnacyjnego i wspomagająco – rehabilitacyjnego dla mieszkańców Miasta i Gmina Morawica ”

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy realizuje projekt „Wypożyczalnia sprzętu pielęgnacyjnego i wspomagająco – rehabilitacyjnego dla mieszkańców Miasta i Gmina Morawica ” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Poddziałania 9.2.2 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Numer projektu RPSW.09.02.02-26-0005/21. Okres realizacji: 01.09.2021 – 28.02.2023 (18 m-cy).

Głównym celem projektu jest wzrost dostępności do usług zdrowotnych i społecznych dla 10 osób (7K, 3M) osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (w tym min. 30% osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym lub umiarkowanym, osób z zaburzeniami psychicznymi lub zaburzeniami zachowania lub chorobą Alzheimera i innymi chorobami otępiennymi) oraz dla 10 osób (9K,1M) opiekun/ członków sprawujących opiekę nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu – czyli osób sprawujących opiekę nad osobami wymagającymi wsparcia, zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, zamieszkałe na terenie Miasta i Gminy (MiG) Morawica poprzez zapewnienie im usług w postaci długoterminowej opieki pielęgniarstwa oraz wypożyczenie sprzętu pielęgnacyjnego i wspomagająco-rehabilitacyjnego.

W ramach projektu zaplanowano następujące działania:

1. Utworzenie i wyposażenie wypożyczalni sprzętu pielęgnacyjnego i wspomagająco – rehabilitacyjnego dla mieszkańców Miasta i Gminy Morawica.
2. Wsparcie w formie długoterminowej opieki pielęgniarstwa dla 10 osób z terenu Miasta i Gminy Morawica.
3. Wsparcie psychologiczne dla 10 osób /opiekunów/ członków sprawujących opiekę nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

W 2022 roku do projektu zakwalifikowano i objęto długoterminową opieką pielęgniarstwa 21 osób, do wsparcia psychologicznego zakwalifikowano 8 osób.

Wypożyczalnia sprzętu pielęgnacyjnego i wspomagająco - rehabilitacyjnego znajduje się w budynku Straży Pożarnej w Morawicy przy ulicy Pińczowskiej 20. Mieszkańcy Miasta i Gminy Morawica mogą wypożyczyć sprzęt bezpłatnie, po uprzednim złożeniu wniosku i dołączeniu zaświadczenia lekarskiego o potrzebie korzystania z określonego sprzętu. W ramach projektu zatrudnia się pracownika, który jest odpowiedzialny za wypożyczanie sprzętu, prowadzi doradztwo i treningi z zakresu samoobsługi wypożyczonego sprzętu, jego złożenia/rozłożenia i przygotowaniu warunków do opieki domowej w miejscu zamieszkania osób wypożyczających sprzęt. Oferujemy: łóżka rehabilitacyjne, koncentrator tlenu, wózki inwalidzkie z funkcją stabilizacji, wózki inwalidzkie, krzesła toaletowe, pionizator (dla dzieci i dla osób dorosłych), podnośniki, balkoniki, kule pachowe, kule łokciowe, materace przeciwodrażynowe, materace zmiennociśnieniowe, chodziki, podnośniki wannowe, szyny podjazdowe, ssak elektryczny, rowery trójkołowe (dla dziecka i dla osoby dorosłej). Na dzień 31.12.2022 r. zawarto już **35** umów o użyczenie sprzętu.

Całkowita wartość projektu wynosi 379 375,00 zł, w tym wkład własny w kwocie 30 850,00 zł.

6) Programy: „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2022 oraz „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2022

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w 2022 r. realizował dwa programy Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej finansowane ze środków **Funduszu Solidarnościowego**:

„Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2022

Głównym celem Programu było wprowadzenie usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla uczestników Programu:

- 1) dzieci do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji (pkt 7 i 8) oraz
- 2) osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o niepełnosprawności: o stopniu znacznym lub o stopniu umiarkowanym, lub traktowane na równi do wymienionych zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573).

Osoby te miały możliwość skorzystania z pomocy asystenta m.in. przy wykonywaniu codziennych czynności czy podejmowaniu aktywności społecznej. Program miał na celu również przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu w/w osób niepełnosprawnych poprzez umożliwienie im uczestnictwa w wydarzeniach społecznych, kulturalnych czy sportowych. Wsparciem 39 asystentów objętych zostało 42 osoby niepełnosprawne z Miasta i Gminy Morawica. Koszt programu wyniósł 567 039,94 zł.

„Opieka wytchnieniowa” – edycja 2022.

Głównym celem Programu było wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad:

- 1) dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności,
- 2) osobami posiadającymi:
 - orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności (zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573) albo
 - orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (zgodnie z art. 5 i art. 62 ww. ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych) poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej.

Usługi opieki wytchnieniowej przysługiwały w przypadku zamieszkiwania członka rodziny lub opiekuna we wspólnym gospodarstwie domowym z osobą niepełnosprawną i sprawującą całodobową opiekę nad tą osobą. Wsparciem 6 osób sprawujących usługę „Opieki wytchnieniowej” na terenie Miasta i Gminy Morawica w formie pobytu dziennego objętych zostało 7 osób niepełnosprawnych z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz 1 osoba w ramach pobytu całodobowego.

Koszt programu wyniósł:

- w ramach pobytu całodobowego – 7.140,00 zł,
- w ramach pobytu dziennego - 46.512,00 zł.

7) Pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 103 z późn. zm.) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w 2022 r. udzielił pomocy obywatelom Ukrainy w formie:

- jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300,00 zł na osobę dla 280 osób na łączną kwotę 84.000,00 zł,
- pomocy psychologicznej dla 32 osób, koszt zadania 8.674,28 zł,
- zapewnienia posiłku dla 54 dzieci na łączną kwotę 9.211,00 zł.
- zasiłku okresowego dla 10 osób na łączną kwotę 8.532,65 zł,

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy na 190 pozytywnie rozpatrzonych wniosków od osób fizycznych, którzy zapewnili zakwaterowanie i wyżywienie dla 647 obywateli Ukrainy zamieszkujących na terenie Miasta i Gminy Morawica wypłacił 929 720,00 zł.

8) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Morawicy

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, GKRPA w Morawicy realizuje Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Uchwałą Nr XXXI/264/20 Rady Miejskiej w Morawicy z dnia 29 grudnia 2020 roku przyjęto Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Morawica na lata 2021-2024.

Celem Programu jest ograniczenie społecznych, ekonomicznych i zdrowotnych skutków wynikających z uzależnienia od środków psychoaktywnych – alkoholu i narkotyków poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców oraz skuteczne oddziaływania na osoby uzależnione i współuzależnione.

Tab. 14. Liczba wniosków, które wpłynęły do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Morawicy w latach 2020-2022

Liczba złożonych wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2020	2021	2022
Liczba wniosków, która wpłynęła do GKRPA, przez:	58	66	38
funkcjonariuszy Policji	8	4	4
w ramach procedury Niebieskiej Karty	15	7	4
Rodzinę	23	34	20
Prokuraturę	9	19	8
Inne OPS	1	2	2
Inne Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2	-	-

Tab. 15. Sposób zakończenia wniosków, które wpłynęły do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Morawicy w latach 2020-2022

Sposób zakończenia wniosków	2020	2021	2022
Wycofanie	7	4	6
Przesłanie do Sądu Rejonowego	23	34	18
Zakończenie - brak uzależnienia	3	6	3
Zgon przed zakończeniem postępowania	1	-	1
Zakończony – skierowanie do Szpitala	4	3	4
Zakończony – skierowanie do Poradnia	4	9	5
Przesłane do innych Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	3	4	2
Przeniesione na rok 2023	-	-	1
Brak przesłanek do przesłanie do Sądu	9	10	-
Brak podjęcia postępowania leczenie psychiatryczne	2	-	-
Pobyty w AŚ (Areszt Śledczy), przed podjęciem działań	2	-	-

9) Dodatek osłonowy

Zgodnie z ustawą z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz.U. z 2023 r. poz.169 z późn. zm.) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy od m -ca stycznia 2022 do dnia 30 października 2022 r. przyjął 3463 wnioski, a do dnia 02 grudnia 2022r. rozpatrzył pozytywnie 3441 i wypłacił kwotę 1 912 059,52 zł na dodatki.

10) Dodatek węglowy

Zgodnie z ustawą z dnia 05 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym (Dz.U. z 2023r. poz.141 z późn. zm.) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy do dnia 30 listopada 2022 r. przyjął 4006 wniosków i do dnia 31 grudnia 2022 r. rozpatrzył pozytywnie 2686 wniosków i wypłacił kwotę 8 058 000,00 zł na dodatki węglowe.

11) Dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła

Zgodnie z ustawą z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (t.j. Dz.U. z 2022r. poz.1967 z późn. zm.) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy do dnia 30 listopada 2022 r. przyjął 674 wniosków, do końca roku 2022 r. rozpatrzył pozytywnie 572 wnioski (w tym: 398 na pellet, 109 na drzewo kawałkowe, 27 na gaz, 38 na olej opałowy) i wypłacił kwotę 1 392 500,00 zł na dodatki dla gospodarstw domowych.

13 . POTRZEBY MIEJSKO – GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W MORAWICY

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku **„Kierownik ośrodka pomocy społecznej składa radzie gminy całoroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej.”**

Podstawą do określenia potrzeb w zakresie pomocy społecznej jest diagnoza problemów społecznych prowadzona na bieżąco przez Ośrodek, który gromadzi dane dotyczące sytuacji rodzinnej, zawodowej zdrowotnej mieszkańców Miasta i Gminy Morawica korzystających z pomocy oraz dane przekazywane przez inne podmioty, działające w systemie pomocy społecznej, a także analiza zasobów Miasta i Gminy Morawica w sferze socjalnej.

W związku z powyższym Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy określa następujące, najważniejsze potrzeby w zakresie pomocy społecznej:

- W gminie rośnie liczba osób wieku poprodukcyjnym oraz starszym, znacząco rosną potrzeby dotyczące tej grupy mieszkańców. Dla osób, które wymagają zapewnienia odpowiednich warunków w domu należy zadbać o środki na świadczenie usług opiekuńczych, a dla osób całkowicie zależnych od innych i nie mających odpowiednich warunków domowych trzeba przewidzieć środki na pokrycie kosztów umieszczenia w domu pomocy społecznej.
- W związku z częstymi zmianami przepisów prawa i przekazywaniem nowych zadań do realizacji przez pracowników Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morawicy należy zapewnić środki na szkolenia dla pracowników celem podnoszenia i doskonalenia kompetencji zawodowych.
- Zatrudnienie pracownika, który zajmowałby się pozyskiwaniem funduszy zewnętrznych na realizację zadań przez MGOPS w Morawicy.

/-/ Justyna Cesarz – Soja
Kierownik

Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morawicy